

Nekaj naukov za kmeta.

(Spisal ekonom Jakob Waupotič-Hardecki).

(4. nadaljevanje in konec).

Sadjereja.

Sadjereja je za kmeta tudi ena važna panoga, katera mu tudi lepega dobička prinese ako se pravilno peča žnjo. Največ napak naredi se navadno pri sajenju sadnega drevja: s preglobokim sajenjem, nepravilnimi jamami itd. V naplavljeni, globokorodni zemlji ni treba velike jame, v pustje ilovnatej zemlji pa moraš že večjo jamo narediti. Kar se tiče velikosti jame, glej bolje na širokost kot na globokost. Drevo vsadi tako, da pridejo zgornje korenine ravno nad površino zemljišča. Pregloboko sajenje povzroči, da pridejo korenine preveč v mrtvo trdo zemljo, nakar drevo prične hirati in tudi se potem mahi rad na njem zaplodi. Drevo tako potem naprej hira in ostane sploh nerodovito. Pregosto saditi se tudi ne priporoča, ker vsako drevo, ako se hoče da prinese obilo sada, mora imeti popoln prostor, da ima pristop do njega zrak in sonce. Drevo tudi primerno obrezuj in mu gnoji. Skrbi tudi, da nasadiš dobre in žlahtne sorte. Ko na jesen sadje spravljáš ne klati in ne lomisti s prekljami (drogi) po drevju, ker veliko si škoduješ s tem, da mu nežne vejice poklatiš, katere bi ti prihodnja leta dosti sadja prinesle. Tudi ima sadno drevje dosti sovražnikov in škodljivcev, katere treba pridno zatirati in uničevati.

Gozdarstvo.

Kar se tiče gozdarstva, bi omenil, da se na gozdarstvo pri naših kmetih zelo premalo gleda, ne glede na to, da je lesa čedalje manj in zategadelj tudi vedno dražji postaja. Navadno se gozd samo poseka in se potem pravi: »Narava bo že za to sama poskrbela, da bo zopet novi les zrastlel. To pa ni tako. Sploh in povsod ne more narava delati brez človeške pripomoči, namreč v korist človeku. Nekateri posekavajo na ta način: Tukaj se poseka eno drevo in zopet tam nazmes eno, nakar s tem gozd potaši čisto zredijo; da bi kako mlado drevo zmes zrastle ni mogoče; tudi če kje raste mu ni mogoče uspevati, ker ga ostalo večje drevje zaduši. N. pr. en posestnik ima pet oralov gozda in on seka na preje omenjeni način, on toraj pride do cilja, da ima nazadnje pet oralov skoraj čisto praznega zemljišča. In ta mladoleš, ki bo de se komaj sedaj počel tukaj po časi razvijati, bo de minulo dosti let prej, ko bo zopet za podirati. Priporočam toraj, da se v gozdu posekava od kraja, to je za eno leto se vzame prostor tako velik, kako velik je v to potreben in drevje se na tem prostoru poseka do slehernega drevja, potem drugo leto zopet dalje in tako naprej. Potem ko celi gozd na ta način posekaš, boš imel že tam, kjer si prvo leto prišel že zopet drevje za podirati, da potem naprej vedno imaš ti in oziroma tudi tvoji potomci zadostno drv. Jaz mislim, da boš se toraj rajši za ta način odločil. Moraš pa paziti, če ti narava morebiti iz več mogočih razlogov ni v stanju mladoleša zaploditi, tedaj imaj skrb, da ga sam zasaadiš in potem bo narava že dalje poskrbela, da bo dalje rastlel. Mlada gozdna drevca vsake vrste dobiš pa, ako jih sam nimaš, pri državnih gozdnih drevnicah brezplačno, ako tozadevno prošnjo na omenjene zavode vložiš. Kadar mladoleš počne rasti, moraš trnje in grmičjem obrabena tako, da se škoti iti ne moreš, da toraj na vsak način ni mogoče, da bi tukaj se kaka koristna gozdna rastlina mogla razviti, ker akoravno se slučajno zaplodi, je vendar zopet takoj zadušena. Toraj proč s trnjem, ki pa ga je težko čisto uničiti, ker zopet iz korenja poganja; najbolje ga je s korenjem vred izruvati. Opomni bi še nekaj. Nekateri gospodarji imajo na pr. dobre in več gozdov da še iz zanikernosti ne iztrebijo iz njih zastarelega in suhega drevja. To povzroči, da se plodijo v tem suhem naprhnem drevju vsakovrstni škodljivci gozdnega drevja, katerih je zelo veliko, kakor n. pr. borov rilčkar, borov in smrekov zalobnik, brestov likar itd. Tako suho drevje je takorekoč pravi ščit za te škodljivce, da se tem lažje pomnožujejo in zelo veliko škodo na gozdih napravijo. Sicer je po postavi prepo-vedano tako suho drevje v gozdu puščati, kakor tudi šibje dolgo v gozdu ležati pustiti, ali žalibog se ta postava vse premalo izpolnjuje. Vsaki umen gospodar bo gotovo storil, kar mu gledé tega postava velevala, ker s tem koristil bo največ sebi in potem tudi celej občini. Dosti je takih, ki ne upoštevajo čisto nič prej omenjeno zadevo, njim je vse eno naj jim strohni lesa kolikor hoče; če pa bi slučajno morebiti prišel kakki pomoči potreben ubožec in si pobral kako spodaj ležečo stroh- nelo vejo, potem bo komaj on prišel godrnjati in raz- grajati in še ga celo dal zapreti. Ne zatiraj siromaka, ako te poprosi, pusti naj si pobere šibo, katero tebi ni treba pobirati, ker imaš boljših drv dovolj in ker ti to šibje vendar strohni in razpade. Premisli, da njemu ni mogoče surovo jesti in da se v zimskem času tudi rad ogreje pri toplej peči. Sicer obsodim pa take predrzne »ubožce«, ki morebiti veje z drevja lomijo, že nasekana drva kradejo ali še celo mlado drevje podžagavajo; taki slišijo pa brez usmiljenja na vsak način v luknjo. K koncu omenil bi še nekaj glede slabih cest. Posebno po gozdih, vinogradih in tudi poljske ceste so včasih v tako slabem stanju, da skoraj ni mogoče voziti po njih, in kako težko človek gleda tu in tam kakega voznika, ki je bujši od konjederca, da lomasti neusmiljeno z bičem po živini in če to ne pomaga še nazadnje parkrat z bičnjakom mahne po njej, a ubogo živinče pa vendar zavoljo pre- velikega blata in teže ne more naprej. Taki neusmiljeni pretepač zasluži, da bi njega zapregel in ga potem s korbačom pošteno namlatil. Če te pri mučenju živine postava zasači, zapadeš kazni! Da vam ne bo potrebno živine mučiti, vplivajte na merodajnem mestu pri občinah, da se ceste dajo popraviti; kjer pa obstojijo takoimeno-

vane poljske ceste, katere so določeno samo za le ne- katere posestnike, pa dotični skupaj in si je popravite ali dajte popraviti, ker gotovo boljše kaže ceste popra- viti, kakor pa živino in še zraven tudi sebe mučiti. Imej do živine usmiljenje in ne nakladaj ji nikdar več, nego premore peljati. Sedaj predragi mi čitatelj hočem svoj spis dokončati, sicer bi se dalo še mnogo in mnogo povedati ako bi se hotelo te predmete bolj natančneje razpravljati, jaz storil sem to tukaj le samo površno. Mislim in upam, da mi boš oprostil, če se slučajno mo- rebiti katera omenjena napaka tudi tebe tiče, da boš jo tem prej ko mogoče opustil in se tem vestneje ti poda- nega nasveta oprijel. Pomni: »Da tisti je tvoj najboljši prijatelj, kateri ti svoje napake razodene, da jih lahko opustiš in se jih v prihodnje varuješ; a tisti pa, ki te hvali, se ti hlini in prilzuje, je pa tvoj najhujši sovražnik«.

Rothschild †.

Kakor smo že zadnjič poročali, umrl je na Dunaju šef bančne hiše baron Albert Rothschild. Pokojnik je spadal med največje bogatine na svetu in je zastupil velikansko premoženje. Mnogo denarja je izdal tudi v

Baron Albert Rothschild †

dobrodelne in znanstvene namene. Seveda je bil Roth- schild zagriženi Jud. Vkljub temu pa se je tudi katoliška duhovščina udeležila njegovega pogreba. Kjer je mnogo denarja, tam si postaneta judovski in krščanski mogotec ednaka.

Loterijske številke.

Gradec, dne 1. marca: 44, 75, 49, 29, 3.
Trst, dne 11. februarja: 27, 58, 34, 13, 1.

Juha iz možgan. 4 Maggijeve kocke za govejo juho se raz- pusti v 1 litru vrele vode. Bilo sesekano polovico telečjih ali govejih ali pa cele svinjske možgane se pridela s putrom in ses- kanim zelenim peteršilom, zlijaj nekaj limoninih olukov poleg, potrese 1 veliko žlico moke čez zresta vse nalahko, polije s pri- pravljenjo Maggijevo juho in pusti vse dobro skuhati. Potem se pasira juho čez rosnate kocke iz žemelj in jo da takoj na mizo. Premočen odvajalna sredstva so škodljiva. Rabi se vsled tega milo odvajalno sredstvo, ki nima neprijetnih postanskih po- sledic in tudi ne vznemiri prebavljanja. To je d. Rosa balzam za zelodec iz apoteke B. Fragner, c. k. dvorni liferant v Pragi. Dobi se tudi v tukajšnjih apotekah. (Glej inzerat!).

Gotovo govejo juho

najboljšega okusa dajo

MAGGIjeve kocke

5 h

Pazi naj se natanko na ime MAGGI in varstveno znamko križeva zvezda. Druge kocke niso MAGGIJEVE.

Prav lepi beli

oves za seme,

stara in nova forma, potem grahovo, deteljno seme, se dobi pri

Adolfu Rechnitzer, Ptuj, poleg železnice.

4 tedne na ogled in izkušnjo razpošiljam n kolesa znamka „Bohema“. Posamezni deli re- parature najceneje. Komodni plačilni pogl. II. ceniki zastojn in franko. Fr. Dušek, fab- rikale, Opočno št. 103 n. drž. žel. (Česko- slovenija).

Malo posestvo,

20 minut od Maribora na Fraustaudenski št. 204, obstoječe iz zidane o peko krite gospodarsko poslopje, klet, 2 vrta za zelenj- vodnjak, njiva, velike brajde, in posebej še lepi njivi, se takoj proda; cena se izve lastniku Matija Kuresch, Fraustaudenska št. 204, pri Mariboru.

V življenju nikdar ve- Veliko presenečenje!

600 k. za le K 4—.

Ena krasna pozlač. 36 urna prec. anker-ura z verzičco, gre- ko, se garantira 3 leta, 1 moderna zidana kravata za gosp- najt. žepni robci, 1 prstan za gospode z imit. dragocenim njem. 1 špic za cigare z bernsteinom, 1 eleg. broša za dame, 1 krasno žepno zrcalo za toaleto, 1 denarnica iz ur- žepni nož, 1 par gumbov za manšete, 5 prsne gumbje, vse z- zlato s patent-zatvorom, 1 nežni album za slike, obsega 66- lepih slik sveta, 5 jux-predmetov, veliko veselja za ml- stare, 1 koristni „Briefsteller“, 20 predmetov za koresponden- se 500 k. div. predmetov. V hiši neobhodno potrebni. Vse d- z uro, ki je za sama denar vredna, košta samo K 4—, N- Dunajska hiša blaga F. Windisch, Krakova. No. P/VIII. NB. E- dopade, denar nazaj.

Zajamčeni
uspeh

Dr. A. Rix
krema
za prsa

neškodljivo; se rabi zunaj, trajni uspeh
Lepa prsa, polne, krepke forme trupla za vi-
186 starost

v kratkem času.

Poizkusna doza K 3—, velika doza K 4—

Neprijetne lasi

v obrazu odpravi tekem 5 minut dr. A. Rix „Haarentferner“
rantirano neškodljivo, cena K 4—.

Kem. laborat. V. Rix Dunaj, IX.
Bergasse 17/Le.

Razpošilja diskretno po povzetju.

Po zelo znižanih cenah!

Ivan Berna

v Celju, Herrengasse št. 6

priporoča svojo bogato zalogo obnavl za pomladansko let- zinsko sezijo, vse vrste moških, damskih in otroških čevljev- nega in tuje izdelka. Gumji za pete, vrvice, zapanke, vedno- jevji izberi. Priporočam tudi specialistom prave kose in k- čevlje. Izdeluje se po meri v lastni delavnici, sprejemajo se popravila. Postrežba točna, cene solidne. Zunanja naročila povzete.

Svetovno mojsterstvo v industriji
vendar pridobljeno!

Prevzete edine razporedje me spravi v po- za le K 4-90 oferirati elegantno, ekstra p- amerik. 14 kar. zlato-duble Svic. zaponke, vedno- uma dobro idece 56 urno Anker-kolesje iz pre- znamke „Speciosa“ in je na električni polni- vim zlatom prevlečena. Garancija za pre- 4 leta.

1 k. K 4-90
2 k. K 9-90

Vsaki uri doda se fino pozlačeno verzičco n- Brez rizike, ker izmenjava dovoljena, ev- nazaj. — Pošlje po povzetju

E. HOLZER, Krakova, Stradom 18/20

Najcenejše domače orodje sveta

Gozdna in lovska puška.

Wendel-infanterijske puške premar- zelo praktično sestavljene v Lancast- patroni finsta kaliber 28 samo 14- 30 patronov poleg 6 kron. Te cene puške se razveselijo pre- sobne prijubljenosti, streljajo izborno. Vsak dan prihajajo n- njevanja. Naročite takoj pri

Friedrich Ogris, puškar, Sv. Marijeta v Režni dolini (S-)